

УДК 336.71:004.738.5:330.341.1

Задорожня Л. М.

асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗІЇ ЯК КАТАЛІЗАТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВОЄННІЙ ТА ПІСЛЯВОЄННІЙ ЕКОНОМІЦІ

У період воєнних викликів і післявоєнного відновлення питання доступу бізнесу до фінансових ресурсів набуває особливого значення. Традиційна банківська інфраструктура зазнає руйнувань, ризики кредитування зростають, а підприємці потребують гнучких інструментів для виживання та розвитку. Водночас саме малі та середні підприємства формують основу економічної стійкості держави. У цих умовах цифрові платформи фінансової інклюзії виступають не лише технологічною інновацією, а й системним каталізатором підприємницької активності, який відновлює зв'язок між фінансовими інститутами, бізнесом і суспільством.

Фінансова інклюзія у цифровому форматі — це процес забезпечення широкого та рівного доступу до фінансових послуг через технологічні канали: мобільні застосунки, інтернет-платформи, електронні гаманці, peer-to-peer сервіси, онлайн-кредитування. Її мета — подолати фінансову ізоляцію малих і середніх підприємств, зменшити транзакційні бар'єри, прискорити фінансові операції та розширити можливості підприємництва. Як зазначають Науменкова С., Міщенко С. і Міщенко В., цифрова фінансова інклюзія є важливим чинником досягнення Цілей сталого розвитку, оскільки вона не лише розширює доступ до фінансових послуг, а й формує довіру до фінансових інститутів, сприяє прозорості операцій і підвищенню ефективності економічних процесів [1].

Цифрові платформи фінансової інклюзії виконують функцію інституційного «моста» між банками, державою та підприємцями. Вони об'єднують фінансові сервіси — від платежів до кредитування й страхування - у єдиний технологічний простір, забезпечуючи оперативність і безпеку транзакцій. За словами Абрамової М., цифрові платформи вже стали «новим інфраструктурним ядром економіки України», оскільки вони поєднують бізнеси, споживачів та уряд у спільній фінансовій екосистемі, знижуючи бар'єри входу для малого бізнесу [2].

Особливе значення платформи мають у воєнній економіці, коли традиційні банківські канали не завжди функціонують. Вони підтримують економічну безперервність, даючи змогу підприємцям здійснювати платежі, отримувати мікрокредити, користуватися страхуванням і грантами навіть у регіонах, де фінансова інфраструктура частково зруйнована. У дослідженні Аратюнян О. зазначено, що цифрові платформи стають ключовим елементом «економіки виживання», оскільки дозволяють зберегти обороти бізнесу, стимулюють грошовий обіг і створюють умови для електронної комерції [3].

У післявоєнний період ці інструменти трансформуються у механізм відновлення підприємництва. Національний банк України спільно з ЄБРР, Світовим банком та OECD розвиває політику відкритого банкінгу, що дозволяє інтегрувати банки, небанківські установи, фінтех-компанії та державні сервіси у спільну цифрову фінансову екосистему. Така модель підвищує конкуренцію, розширює вибір для споживачів і формує інклюзивне середовище для бізнесу.

Цифрові платформи фінансової інклюзії в умовах післявоєнного розвитку забезпечують демократизацію фінансового доступу. Вони відкривають можливості для підприємців без кредитної історії, з обмеженою заставною базою або з низьким рівнем капіталізації. Завдяки алгоритмам альтернативного скорингу та блокчейн-механізмам перевірки даних зменшується ризик зловживань, а фінансові рішення приймаються швидше

й прозоріше. Це сприяє розвитку самозайнятості, сімейного бізнесу та місцевого виробництва, що є фундаментом для довгострокової стабілізації економіки.

Водночас, як наголошує Абрамова М., зростання ролі цифрових фінансових інструментів супроводжується низкою ризиків: цифровою нерівністю, недостатнім рівнем цифрової грамотності, кіберзагрозами та правовими колізіями у сфері захисту персональних даних [2]. Тому розвиток фінансової інклюзії має спиратися на три взаємопов'язані напрями:

- 1) цифрова освіта підприємців і споживачів - формування компетентності у використанні онлайн-фінансових сервісів;
- 2) інституційна підтримка держави - створення стабільного нормативного середовища, стимулювання FinTech-інновацій, забезпечення кібербезпеки;
- 3) соціально орієнтовані механізми залучення - програми мікrokредитування, цифрові ваучери, грантові платформи для вразливих категорій бізнесу (жінок-підприємниць, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб).

Цифрові платформи водночас відіграють роль соціального регулятора, адже поєднують у собі комерційні, фінансові та гуманітарні функції. Вони сприяють фінансуванню соціальних стартапів, розвитку регіональних ініціатив, стимулюванню краудфандингових і краудінвестингових моделей. Таким чином, фінансова інклюзія набуває не лише економічного, а й соціально-інтеграційного виміру, зміцнюючи солідарність у суспільстві.

Цифрова трансформація фінансових послуг створює передумови для інклюзивного економічного зростання: цифрові сервіси підвищують ефективність обігу капіталу, сприяють детінізації бізнесу та розширюють фіскальну базу держави [3]. У поєднанні з міжнародною підтримкою (зокрема програмами EBRD «Financial Inclusion Recovery» та World Bank «Digital Ukraine») цифрові платформи формують основу для сталого фінансового розвитку.

Отже, цифрові платформи фінансової інклюзії у воєнній та післявоєнній економіці є каталізатором відновлення підприємництва, прискорення фінансових потоків і формування сучасної бізнес-екосистеми. Вони створюють нову архітектуру фінансової взаємодії, засновану на принципах відкритості, інноваційності та соціальної справедливості. Їх подальше впровадження здатне перетворити фінансову систему України на динамічну, стійку та інклюзивну модель, що забезпечує не лише відновлення після війни, а й довготривалу конкурентоспроможність у глобальній цифровій економіці.

Література:

1. Науменкова С., Міщенко С., Міщенко В. Цифрова фінансова інклюзія для прискорення досягнення цілей сталого розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 2023, 1(222), 102-112. DOI: 10.17721/1728-2667.2023/222-1/13
2. Абрамова М., Лаговська О., Дубовик Н., Травін В., Люльчак С. Цифрові платформи та їхній вплив на економічний розвиток України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2023, 4(51), 288–310. DOI: 10.55643/fcaptr.4.51.2023.4133
3. Аратюнян О.Г. Розвиток інклюзивної економіки в умовах цифрової трансформації. *Бізнес Інформ*, 2024, №7, С. 86–92. DOI: 10.32983/2222-4459-2024-7-86-92